

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 września 2022 roku

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi VIII Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia Anna Bielecka-Gąszcz

Protokolant: sekr. sąd. Katarzyna Górniak

po rozpoznaniu w dniu 10 sierpnia 2022 roku w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa N. B.

przeciwko (...) Spółce Akcyjnej z siedzibą w L.

o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i zaniechanie naruszeń przysługującego powódce prawa własności nieruchomości położonej przy ul. (...) w Ł. (dz. ew. 228/1 w obrębie (...); (...)) poprzez nakazanie pozwanemu usunięcia z nieruchomości infrastruktury elektroenergetycznej należącej do pozwanego, ewentualnie o nakazanie pozwanemu przesunięcia infrastruktury elektroenergetycznej

1. oddala roszczenie główne;

2. nakazuje pozwanemu przebudowę na jego koszt linii elektroenergetycznej napowietrznej 0,4 kV nN przebiegającej przez nieruchomość powódki położoną przy ul. (...) w Ł., obejmującą działkę ewidencyjną (...) w obrębie (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), poprzez demontaż słupa rozkracznego /A-owego (...) i posadowienie nowego słupa wsporczego wirowanego pojedynczego (np. typu (...)) w odległości jak najmniejszej od granicy sąsiedniej działki nr (...) (w północno-zachodnim rogu działki (...)), który będzie stanowił podporę i podwieszenie dla obecnie istniejących dwóch odcinków/złączy linii napowietrznych elektroenergetycznych 0,4 kV nN (jeden odcinek to linia napowietrzna niskiego napięcia 0,4 kV nN typu AsXSn 4x25 mm⁽²⁾ z przewodami pełnoizolowanymi biegnąca od słupa rozkracznego nr 6 usytuowanego przy skrzyżowaniu ulic (...) – odcinek tej linii biegnie poprzez stojak dachowy usytuowany na dachu budynku przy ul. (...) w Ł.; drugi odcinek to przyłączy napowietrzne niskiego napięcia typu AsXSn 2x25 mm⁽²⁾ biegnące od słupa (...) do stojaka usytuowanego na dachu budynku na działce nr (...) przy ul. (...) w Ł.), które to dwa odcinki/złącza linii pozwany winien przepiąć i połączyć elektrycznie na nowo posadowiony słup wirowany – w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia;

3. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.416 zł (dwa tysiące czterysta szesnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu;

4. nakazuje pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi kwotę 7.049,23 zł (siedem tysięcy czterdzieści dziewięć złotych i dwadzieścia trzy grosze) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

UZASADNIENIE

W dniu 2 sierpnia 2019 roku powódka N. B., reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, wystąpiła przeciwko (...) S.A.

z siedzibą w Ł. z pozwem o nakazanie przywrócenie stanu zgodnego

z prawem oraz zaniechania dalszych naruszeń przysługującego powódce prawa własności nieruchomości gruntowej, stanowiącej działkę o nr (...), obręb ewidencyjny (...), położonej w Ł. przy ul. (...), dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), poprzez usunięcie z tejże nieruchomości: słupa energetycznego linii napowietrznej nN (...), odcinka linii napowietrznej niskiego napięcia (0,4 kV) typu AsXS_n 4x25 mm⁽²⁾ od słupa nr 6 do słupa (...) oraz przyłączy napowietrznych niskiego napięcia typu AsXS_n 2x25 mm⁽²⁾ – w terminie 2 miesiące od uprawomocnienia się wyroku.

Z ostrożności procesowej, w ramach roszczenia ewentualnego powódka wniosła o nakazanie pozwanemu przywrócenie stanu zgodnego z prawem (...) poprzez przesunięcie na przedmiotowej nieruchomości w/w elementów infrastruktury pozwanego w terminie 3 miesiące od dnia uprawomocnienia się wyroku.

W uzasadnieniu powódka podniosła, że jest właścicielem nieruchomości gruntowej przy ul. (...), na której jest posadowiona infrastruktura elektroenergetyczna, o której mowa wyżej. W związku z planowaną inwestycją polegającą na budowie budynku handlowo-usługowego z częścią mieszkalną oraz otrzymaną decyzją o warunkach zabudowy, powódka zwróciła się do pozwanego z wnioskiem o usunięcie przedmiotowych urządzeń. W odpowiedzi pozwany przedstawił warunki usunięcia kolizji, wszelkimi kosztami tego działania miała jednak zostać obciążona powódka. Wobec powyższego N. B. pismem z dnia 22 czerwca 2018 roku wezwała pozwanego do przywrócenia stanu zgodnego z prawem poprzez usunięcie w/w urządzeń, czego jednak pozwany nie uczynił. Pełnomocnik wskazał również, że przedsiębiorstwo energetyczne, które nie legitymuje się uprawnieniem do ingerowania w sferę cudzej własności nieruchomości dla bieżącego utrzymania urządzeń przesyłowych korzysta z tej nieruchomości w złej wierze i zobowiązane jest do świadczenia wynagrodzenia na podstawie art. 225 k.c. Jednocześnie właścicielowi służy na podstawie art. 222 § 2 k.c. roszczenie negatoryjne służące do ochrony przed bezprawną ingerencją osób trzecich. **(pozew k. 5-10)**

W odpowiedzi na pozew pozwany, reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, wniósł o jego oddalenie w całości oraz o zasądzenie od powódki zwrotu kosztów procesu. Pozwany zakwestionował oznaczoną w pozwie wartość przedmiotu sporu, podniósł zarzut zasiedzenia służebności gruntowej

o treści odpowiadającej służebności przesyłu, wskazał, że żądania powódki są bezprzedmiotowe ponieważ jej uprawnienia zostały ograniczone co najwyżej

w niewielkim zakresie, ponadto oświadczył, że 2-miesięczny termin na usunięcie spornych urządzeń jest nierealny.

Na okoliczność zarzutu zasiedzenia pełnomocnik wyjaśnił, że przedmiotowa linia niskiego napięcia powstała

w 1934 roku, została poddana generalnemu remontowi w 1988 roku, a jej przebieg od samego początku pozostaje niezmienny. Najpóźniej od dnia

1 stycznia 1965 roku poprzednicy prawni pozwanego korzystali z trwałego

i widocznego urządzenia w postaci spornej linii, przez co najpóźniej z dniem

1 stycznia 1975 roku nabyli w drodze zasiedzenia ograniczone prawo rzeczowe w postaci służebności gruntowej o treści odpowiadającej służebności przesyłu. **(odpowiedź na pozew k. 49-52)**

Postanowieniem z dnia 5 listopada 2019 roku Sąd zarządził dochodzenie celem sprawdzenia wartości przedmiotu sporu oznaczonej przez powódkę. Opierając się na opinii biegłego sądowego Sąd ustalił, że wartość ta wynosi 5.061 zł, o czym orzekł w postanowieniu z dnia 12 maja 2021 roku. **(postanowienie k. 109, k. 202, pisemna opinia biegłego sądowego k. 163-180)**

W toku procesu stanowiska stron nie uległy zmianie. W piśmie procesowym z dnia 23 sierpnia 2021 roku pełnomocnik pozwanego uzupełniająco wyjaśnił, że posesje przy ul. (...) są zasilane przyłączem napowietrzny 0,4 kV ze słupa zlokalizowanego na działce powódki. Posesja przy ul. (...) również była zasilana z tego słupa do 2017 roku, kiedy

to przyłącze zostało zdemontowane, a licznik zdjęty. Wskazał, że zgodnie z dokumentacją linia wzdłuż ul. (...) była przeznaczona do demontażu, a zasilanie do posesji (...) i 37 zostało zaprojektowane od strony ul. (...).

W końcowym stanowisku pełnomocnik powódki oświadczył, że powódka akceptuje przesunięcie słupa w północno-zachodni róg działki i termin wykonania przebudowy linii przez pozwanego nie dłuższy niż 6 miesięcy. Pełnomocnik pozwanego podtrzymał zarzut zasiedzenia, a na wypadek uwzględnienia powództwa, oświadczył, że strona pozwana akceptuje wariant 1 przebudowy linii wskazany przez biegłego i wniósł o udzielenie pozwanemu terminu minimum 3 miesięcy od daty uprawomocnienia się orzeczenia na wykonanie przebudowy linii. **(protokół rozprawy k. 121-122, k. 226-230, k. 258-261, k. 270-270v., k. 349-350, k. 370-371, pismo procesowe k. 236)**

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

Nieruchomość położona przy ul. (...) w Ł. stanowiąca działkę nr (...), obręb ewidencyjny (...), o powierzchni 0,0660 ha, dla której Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi, XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), stanowi własność powódki N. B.. **(odpis z kw k. 14-15, umowa sprzedaży k. 16-21, wypis z rejestru gruntów k. 23)**

Na nieruchomości, o której mowa, posadowiony jest żelbetonowy słup rozkraczny/A-owy o (...) na żerdziach ŻN-10, do którego doprowadzone są linie niskiego napięcia 0,4 kV z przewodami pełnoizolowanymi AsXSn 4x25 mm². Jeden z odcinków podwieszanej linii biegnie od słupa rozkraczego nr 6 usytuowanego przy skrzyżowaniu ulic (...), przez stojak dachowy posadowiony na dachu budynku przy ul. (...), zasilając tę nieruchomość w energię, i kończy swój bieg na słupie na działce powódki. Drugi odcinek biegnie od słupa (...) do stojaka usytuowanego na dachu budynku przy ul. (...), zasilając tę nieruchomość. Do 2017 roku przyłącze to zasilало również działkę powódki, która obecnie nie jest zasilana ze spornej infrastruktury energetycznej.

W 1986 roku doszło do przebudowy linii przy ul. (...). Została ona skablowana, ponadto powstał izolowany fragment linii biegnący nad nieruchomością powódki, na której wcześniej stał już słup. Przed przebudową zasilanie nieruchomości w energię następowało od ul. (...) - linia napowietrzna biegła ze słupa pojedynczego przelotowego przy ul. (...) do słupa (...) na działce powódki zasilając usytuowany w głębi działki domek drewniany, jak również budynek przy ul. (...). W wyniku przeprowadzonej modernizacji zasilanie realizowane jest od ul. (...), tj. od słupa nr 6 do słupa (...), przy czym na działce nr (...) zlikwidowano pojedynczy słup przelotowy i zastąpiono go słupem rozkraczonym, do którego podłączono obecnie istniejące 2 odcinki linii niskiego napięcia 0,4 kV.

Gdyby właściciele działek przy ul. (...) zawnioskowali o przyłącze kablowe, to przedmiotowa linia napowietrzna zostałaby zlikwidowana.

W spisie środków trwałych pozwanego wymieniono linię napowietrzną zasilającą ul. (...) w Ł. z adnotacją, że powstała ona w 1934 roku i została posadowiona na słupach drewnianych. Brak jest informacji, czy sporna linia została wybudowana na nieruchomości prywatnej, czy też państwowej. **(zeznania świadka S. S. – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 30 lipca 2021 roku, pisemna opinia biegłego sądowego k. 291-309, spis środków trwałych k. 61)**

Nieruchomość przy ul. (...) powódka nabyła w 2017 roku od osoby fizycznej. Sprzedający zapewniał powódkę, że nie będzie problemu z usunięciem słupa, ponieważ kończy on swój bieg. N. B. nie pytała sprzedającego, czy wyrażał zgodę na budowę słupa, a także od jak dawna słup ten jest usytuowany na działce.

Powódka ma w planach wzniesienie na nieruchomości budynku handlowo-usługowego z częścią mieszkalną i w tym celu wystąpiła o wydanie warunków zabudowy, które otrzymała. Posadowiony na nieruchomości słup uniemożliwia wzniesienie budynku zgodnie z wydaną decyzją. Jednocześnie zgodnie z umową z dnia 25 września 2017 roku o przyłączeniu do sieci dystrybucyjnej planowanego obiektu budowlanego, posadowiony na nieruchomości powódki

słup (...) miał stanowić zasilanie z istniejącej linii napowietrznej do planowanej przez powódkę inwestycji. Z uwagi na przekroczenie oznaczonego w umowie terminu straciła ona ważność. **(dowód z przesłuchania powódki – elektroniczny protokół rozprawy z dnia 30 lipca 2021 roku, decyzja o warunkach zabudowy k. 25-30, umowa o przyłączenie do sieci dystrybucyjnej z załącznikami k. 360-362v.)**

W związku z planami budowlanymi powódka wystąpiła do pozwanego o usunięcie urządzeń posadowionych na jej nieruchomości. W odpowiedzi, pismem z dnia 31 października 2017 roku pozwany przesłał powódce warunki usunięcia kolizji, w treści których wyraził zgodę na zmianę lokalizacji urządzeń posadowionych na przedmiotowej nieruchomości pod warunkiem zawarcia z nim stosownej umowy oraz pokrycia wszystkich kosztów związanych ze zmianą lokalizacji spornych urządzeń.

Pismem z dnia 22 czerwca 2018 roku N. B. wezwała pozwanego do przywrócenia stanu zgodnego z prawem poprzez usunięcie słupa energetycznej linii napowietrznej nN (...), odcinka linii napowietrznej niskiego napięcia (0,4 kV) od słupa nr 6 do słupa (...), przyłączy napowietrznych niskiego napięcia. W odpowiedzi pozwany oświadczył, że podtrzymuje swoje stanowisko wyrażone w piśmie z dnia 31 października 2017 roku oraz, że nie planuje w najbliższym czasie usunięcia ani przebudowy przedmiotowej infrastruktury energetycznej. **(pismo k. 31-32, k. 43, warunki usunięcia kolizji k. 33-35, wezwanie k. 36-37, okoliczności bezsporne)**

Istnieje techniczna możliwość przebudowy linii napowietrznej niskiego napięcia 0,4 kV przebiegającej nad działką powódki. Przebudowa ta może nastąpić wedle 2 wariantów:

I. zdemontowanie słupa rozkracznego/A-owego (...) i posadowienie w istniejącą lokalizację w miejsce stopy słupa bliższego (od strony granicy działki sąsiedniej nr (...)) nowego słupa wirowanego (pojedynczego), np. typu (...), który może być osadzany bezpośrednio na gruncie lub w fundamentach żelbetonowych albo stalowo-betonowych, z płytami ustojowymi. Rozwiązanie to ogranicza obszar terenu działki nr (...) wyłączony z użytkowania i zapewnia utrzymanie zasilania do budynku przy ul. (...) przy użyciu tego samego przyłącza napowietrzego.

Po przebudowie posadowiony słup wirowany będzie znajdował się w odległości około 0,8-1 metra od granicy działki nr (...) (po zamontowaniu odległość ta może być mniejsza), stanowiąc podporę i podwieszenie dla obecnych istniejących dwóch odcinków linii napowietrznych niskiego napięcia. Odcinki te po demontażu należy przepiąć i połączyć elektrycznie na nowo posadowiony słup wirowany. Wariant ten to najtańszy i najkrótszy sposób wykonania przebudowy, bez żadnych utrudnień i uzgodnień z osobami prywatnymi, bez naruszenia praw osób trzecich oraz bezpieczeństwa energetycznego pozwanego. Wariant ten wiąże się z kosztem około 7.500 zł. Maksymalny czas zrealizowania przebudowy, o której mowa wyżej, wynosi 1,5 miesiąca;

II. całkowita likwidacja spornych odcinków linii wraz z usytuowanym słupem (...). Rozwiązanie to pociągałoby za sobą konieczność wybudowania dodatkowego przyłącza kablowego 2x17 kW usytuowanego w linii ogrodzenia/w granicy przy ul. (...), które stanowiłoby zasilanie do planowanej przez powódkę inwestycji. Ponadto należałoby wybudować/odtworzyć w linii ogrodzenia/w granicy przy ul. (...) nowe przyłącze do zasilania tej posesji. Oba te przyłącza zasilane byłyby prawdopodobnie linią kablową ze słupa nr 6 znajdującego się przy ul. (...). Inwestycja ta byłaby bardzo kosztowna i wiązałaby się z wydatkiem rzędu około 50.000 zł, a być może większym. Realizacja przebudowy trwałaby do 18 miesięcy.

Brak jest możliwości likwidacji słupa (...), ponieważ od niego nadal zasilany jest budynek przy ul. (...), ponadto słup ten stanowiłby zasilanie planowanej przez powódkę inwestycji. **(pisemna opinia biegłego sądowego k. 291-309)**

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach sprawy, których prawidłowość

i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości Sądu. Sąd oparł się ponadto na dowodzie z przesłuchania powódki oraz zeznaniach świadka S. S.. Świadek potwierdził, że przedmiotowa linia niskiego napięcia została wybudowana w 1934 roku, a następnie w latach 80-ych ubiegłego wieku została poddana modernizacji. Wreszcie zeznania świadka pozwoliły ustalić, że pozwany nie posiada żadnej wiedzy na okoliczność, czy sporna linia została wybudowana na nieruchomości prywatnej, czy też państwowej. Sąd pominął natomiast zeznania S. O., świadek ten nie miał bowiem żadnej wiedzy na temat przedmiotowej linii, w tym w zakresie przebudowy, o której mowa wyżej.

Za podstawę ustaleń faktycznych Sąd przyjął ponadto opinię biegłego sądowego B. K.. Oceniając opinię biegłego Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania zawartych w ich treści wniosków, opinia ta była bowiem rzetelna, jasna, logiczna oraz w sposób wyczerpujący objaśniająca budzące wątpliwości kwestie. Opinia ta w pełni odnosiła się do zagadnień będących jej przedmiotem, wnioski biegłego nie budzą przy tym wątpliwości w świetle zasad wiedzy oraz doświadczenia życiowego, a jednocześnie opinia została sporządzona w sposób umożliwiający prześledzenie - z punktu widzenia zasad wiedzy, doświadczenia życiowego i logicznego rozumowania - analizy przez biegłego zagadnień będących jej przedmiotem. Wydając opinię biegły uwzględnił całokształt zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, oparł się ponadto na wynikach przeprowadzonych oględzin nieruchomości powódki. Wnioski biegłego nie były podważane przez strony procesu.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo w zakresie roszczenia głównego było niezasadne w całości, zasadne i zasługujące na uwzględnienie okazało się natomiast roszczenie ewentualne.

W niniejszej sprawie powódka wystąpiła z dwoma roszczeniami, głównym dotyczącym usunięcia spornej infrastruktury energetycznej z jej nieruchomości oraz ewentualnym, na gruncie którego wносиła o przebudowę rzeczonych infrastruktury. Zasadność któregośkolwiek z wymienionych roszczeń uzależniona była od nieistnienia po stronie przeciwnej prawa, na podstawie którego mogła ona korzystać z nieruchomości powoda. W powyższym zakresie pozwany wywodził, że przedmiotowa linia została wybudowana w 1934 roku

i co najmniej od dnia 1 stycznia 1965 roku pozostawała w posiadaniu jego poprzedników prawnych, którzy od tego czasu nieprzerwanie korzystali

z trwałego i widocznego urządzenia w postaci spornej infrastruktury. Wobec powyższego zdaniem pozwanego z dniem 1 stycznia 1975 roku doszło do zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu, wejście w posiadanie odbyło się bowiem w dobrej wierze. Możliwość zasiedzenia służebności gruntowej odpowiadającej treści służebności przesyłu nie budzi obecnie jakichkolwiek wątpliwości prawnych, wobec czego kwestia ta nie wymaga żadnego komentarza. Przypomnienia wymaga natomiast, że zasiedzenie jest jednym ze sposobów nabycia własności. Jest to instytucja polegająca na nabyciu prawa przez nieuprawnionego posiadacza wskutek faktycznego wykonywania tego prawa w ciągu oznaczonego w ustawie czasu, pozwalająca na eliminację długotrwałej rozbieżności pomiędzy stanem prawnym a rzeczywistym. Przedmiotem zasiedzenia są rzeczy (rzeczy ruchome lub nieruchomości) bądź też część rzeczy (część rzeczy ruchomej lub nieruchomości). Przepis art. 172 k.c. szczegółowo wskazuje jakie przesłanki muszą być spełnione aby doszło do zasiedzenia: po pierwsze posiadanie samoistne przedmiotu zasiedzenia, po drugie upływ czasu. Posiadaczem samoistnym jest osoba władająca rzeczą jak właściciel, przy czym stan posiadania współtworzą fizyczny element władania rzeczą (corpus) oraz intelektualny element zamiaru władania rzeczą dla siebie (animus). C. oznacza, że pewna osoba znajduje się w sytuacji, która daje jej możliwość władania rzeczą w taki sposób, jak mogą to czynić osoby, którym przysługuje do rzeczy określone prawo, przy czym nie jest konieczne efektywne wykonywanie tego władztwa. Zaś animus oznacza wolę wykonywania względem rzeczy określonego prawa dla siebie, przy czym wola ta wobec otoczenia wyraża się w takim postępowaniu posiadacza, które wskazuje na to, że uważa się on za osobę, której przysługuje do rzeczy określone prawo (patrz komentarz do art. 172 kodeksu cywilnego E. Gniewka, Zakamycze 2001). Druga z przesłanek – długość upływu czasu – jest uzależniona od dobrej bądź złej wiary posiadacza samoistnego. Oczywiście jest przy tym, że w realiach niniejszej sprawy kwestię rozpoczęcia biegu terminu zasiedzenia można rozważać wyłącznie w relacji posiadacz samoistny infrastruktury przesyłowej – właściciel nieruchomości, nie można bowiem zasiedzieć służebności przesyłu ulokowanej na nieruchomości, której jest się jednocześnie właścicielem. Tym samym w sprawie w pierwszej kolejności należało ustalić, jaki charakter miała

nieruchomość stanowiąca obecnie działkę nr (...) w momencie budowy spornej linii, tj. czy stanowiła ona własność prywatną, czy też może własność państwową. Z uwagi na rozpoznanie sprawy w procesie powinno wykazanie powyższego ciążyła na pozwanym. W myśl bowiem treści przepisu art. 6 k.c., ciężar udowodnienia twierdzenia faktycznego spoczywa na tej stronie, która

z tego twierdzenia wywodzi skutki prawne. Reguła ta znajduje również swój procesowy odpowiednik w treści art. 232 k.p.c., w świetle którego to strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Oznacza to, że obecnie Sąd nie jest odpowiedzialny za wynik postępowania dowodowego. Zgodnie ze stanowiskiem Sądu Najwyższego, zadaniem sądu nie jest zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie, ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia

z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (por. wyrok SN z dnia 17 grudnia 1996 roku, I CKU 45/96, OSNC 1997/ 6-7/76). Podkreślić jednak należy, że dowodzenie własnych twierdzeń nie jest obowiązkiem strony ani materialnoprawnym, ani procesowym, a tylko spoczywającym na niej ciężarem procesowym

i w konsekwencji sąd nie może nakazać, czy zobowiązać do przeprowadzenia dowodu i tylko od woli strony zależy, jakie dowody sąd będzie prowadził. Jeżeli strona uważa, że do udowodnienia jej twierdzeń wystarczy określony dowód i dlatego nie przytacza innych dowodów, to jej błąd nie jest usprawiedliwiony, sama ponosi winę niezgłoszenia dalszych dowodów i nie może zarzucać nieuzasadnionego uniemożliwienia wykazania jej praw. Powinności, o której mowa, pozwany sprostać nie zdołał. Przedsiębiorca przesyłowy przedłożył wyłącznie spis środków trwałych oraz dokumentację dotyczącą przebudowy spornej linii, z których to dokumentów nie wynika jednak, w jakich okolicznościach została ona wybudowana. Pozwalają one wyłącznie ustalić, że miało to miejsce w 1934 roku, a sama linia została posadowiona na słupach drewnianych i miała długość 78.169 metrów. Wątpliwości w powyższych zakresie nie rozwiewają przy tym zeznania świadków. S. O. nie miał żadnej wiedzy na temat posadowienia linii niskiego napięcia na nieruchomości powódki, z kolei wiedza S. S. ograniczona była do ostatnich 40 lat. W odniesieniu do okresu wcześniejszego świadek ten zeznał tylko, że linia została wybudowana w latach 30-ych, a słup na posesji jest dosyć stary. Wypowiadając się w zakresie najistotniejszej – z punktu widzenia podniesionego przez pozwanego zarzutu zasiedzenia – okoliczności świadek oświadczył natomiast „nie wiem czy jak linia była budowana to nieruchomość była prywatna czy państwowa”. W konsekwencji, w świetle zgromadzonego

w sprawie materiału dowodowego, Sąd uznał, że pozwany nie udowodnił, że doszło do zasiedzenia służebności przesyłu, co prowadzi do wniosku, że pozwany zajmuje nieruchomość powódki bez tytułu prawnego, co konstytuuje po jej stronie uprawnienie do przebudowy istniejącej napowietrznej linii elektroenergetycznej niskiego napięcia. W myśl bowiem art. 222 § 2 k.c. przeciwko osobie, która narusza własność w inny sposób aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą, przysługuje właścicielowi roszczenie o przywrócenie stanu zgodnego z prawem i o zaniechanie naruszeń. Roszczenie negatoryjne przysługuje właścicielowi

w przypadku bezprawnego naruszenia własności w inny sposób, aniżeli przez pozbawienie właściciela faktycznego władztwa nad rzeczą. Roszczenie ma charakter obiektywny, zatem nie zależy ani od stanu wiedzy naruszającego o tym, że wkracza w cudze prawo własności (dobrej lub złej wiary), ani tym bardziej od jego winy. W stosunkach sąsiedzkich mogą one także przybrać postać immisji, w tym zarówno bezpośrednich, jak i pośrednich. Roszczenie to jest wymierzone - podobnie jak roszczenie windykacyjne - przeciwko trwałemu wkroczeniu w sferę uprawnień właściciela przez osobę nieuprawnioną. Jednakże w przeciwieństwie do roszczenia windykacyjnego chroni przed naruszeniem, które może się wyrazić w wytworzeniu ciągłego lub powtarzającego się

i grożącego powtarzaniem pogwałceniem sfery uprawnień właściciela. Konieczną przesłanką roszczenia negatoryjnego jest bezprawność naruszenia prawa własności. Stan ten można z kolei przyjąć w sytuacji, gdy właściciel nie wyraził zgody na określone działania naruszające jego prawo własności. Przesłanka ta bezspornie ziściła się na gruncie niniejszej sprawy. Powódka jest właścicielem przedmiotowej nieruchomości i w sposób jednoznaczny sprzeciwiła się przebiegowi linii niskiego napięcia przebiegającego przez tę nieruchomość, dając temu wyraz m.in. w wezwaniu do usunięcia urządzeń

i kolejnych pismach, adresowanych do pozwanego przedsiębiorstwa na etapie przedsądowym. Nie budzi przy tym wątpliwości, że sporna linia ogranicza własność powódki oraz stanowi ingerencję w jej prawo własności, wręcz uniemożliwiając właściwe korzystanie z nieruchomości zgodnie z jej przeznaczeniem (powódka nie może wznieść

na nieruchomości budynku handlowo-usługowego z częścią mieszkalną). Powyższe okoliczności przesądają o bezprawności działania strony pozwanej.

O czym była mowa na wstępie, powódka wystąpiła przeciwko pozwanemu z roszczeniem głównym żądając usunięcia spornej infrastruktury, a na wypadek braku takiej możliwości zgłosiła roszczenie ewentualne żądając przesunięcia linii. Celem ustalenia czy istnieje możliwość przebudowy/usunięcia linii został dopuszczony dowód z opinii biegłego sądowego. Nie powielając ustaleń faktycznych przypomnienia wymaga, iż biegły rozważył 2 warianty działań, z których pierwszy wiąże się z przesunięciem słupa (...) w obrębie działki powódki, pociąga za sobą relatywnie niewielkie koszty, nadto jest całkowicie nieinwazyjny dla nieruchomości sąsiedzkich, nie wymaga również żadnych uzgodnień z osobami prywatnymi, nie narusza praw osób trzecich oraz bezpieczeństwa energetycznego pozwanego. Wreszcie sposób ten pozwala na najszybsze rozwiązanie spornej kwestii. Drugi wariant pozwala wprowadzić na całkowitą likwidację słupa (...) i obu odcinków linii niskiego napięcia z przedmiotowej działki, wiąże się jednak nie tylko z nieporównywalnie większymi kosztami (orientacyjny koszt to kwota około 50.000 zł), ale ponadto wymaga wszczęcia stosownych procedur i znacznego okresu czasu – do 18 miesięcy. Istotne jest przypomnienie, że usunięcie spornej infrastruktury pozbawiłoby zasilenia w energię elektryczną nieruchomości przy ul. (...), który to fakt sam w sobie podważa zasadność takiego roszczenia. W świetle przedstawionych wariantów Sąd uznał, że roszczenie główne winno ulec oddaleniu, uwzględnić należało natomiast roszczenie ewentualne, za czym zresztą optowały obie strony (pozwany z ostrożności procesowej na wypadek uznania, że nie doszło do zasiedzenia służebności przesyłu). Co oczywiste koszt przebudowy obciąża pozwanego. Skoro bowiem strona pozwana (jej poprzednicy prawni) bezprawnie naruszyła cudze prawo własności, to winna się liczyć z kosztami przywrócenia stanu zgodnego z prawem.

Na koniec, niejako antycypując ewentualny zarzut apelacyjny pozwanego, wyjaśnienia wymaga, że nie sposób uznać, aby roszczenie powódki

w jakimkolwiek zakresie pozostawało w sprzeczności z art. 5 k.c. Jak wypuklono wyżej, wskutek przebiegu linii energetycznej powódka nie może wykonywać uprawnień właścicielskich na nieruchomości, w szczególności niemożliwe jest wzniesienie na niej planowanego budynku. Tym samym przebieg linii energetycznej narusza prawo własności powódki nie tylko hipotetycznie, ale wręcz uniemożliwia jej podejmowanie jakichkolwiek decyzji co do możliwości dysponowania i wykonywania prawa własności. Jednocześnie konfrontacja chronionych dóbr: bezprawnie naruszonej własności i konieczności zaspokojenia potrzeb odbiorców energii (co może być dokonane odmiennie niż obecnie i przy poszanowaniu praw osób trzecich), nie daje podstawy do przyjęcia, że należy w niniejszej sprawie dać prymat drugiemu z nich. Przedsiębiorstwo przesyłowe ma bowiem realną możliwość zrealizowania swych zadań w inny sposób, co nie spowoduje poważnych utrudnień dla odbiorców energii. Wreszcie pozwany nie wykazał, że ewentualne czynności związane z przebudową spornej linii będą tak kosztowne, że roszczenie nie może być uwzględnione.

Mając powyższe na uwadze Sąd oddalił roszczenie główne, a uwzględniając roszczenie ewentualne nakazał pozwanemu przebudowę na jego koszt linii elektroenergetycznej napowietrznej 0,4 kV nN przebiegającej przez nieruchomość powódki położoną przy ul. (...) w Ł., obejmującą działkę ewidencyjną (...) w obrębie (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy dla Łodzi-Śródmieścia w Łodzi XVI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), poprzez demontaż słupa rozkracznego /A-owego (...) i posadowienie nowego słupa wsporczego wirowanego pojedynczego (np. typu (...)) w odległości jak najmniejszej od granicy sąsiedniej działki nr (...) (w północno-zachodnim rogu działki (...)), który będzie stanowił podporę i podwieszenie dla obecnie istniejących dwóch odcinków/złączy linii napowietrznych elektroenergetycznych 0,4 kV nN (jeden odcinek to linia napowietrzna niskiego napięcia 0,4 kV nN typu AsXSn 4x25 mm⁽²⁾ z przewodami pełnoizolowanymi biegnąca od słupa rozkracznego nr 6 usytuowanego przy skrzyżowaniu ulic (...) – odcinek tej linii biegnie poprzez stojak dachowy usytuowany na dachu budynku przy

ul. (...) w Ł.; drugi odcinek to przyłącze napowietrzne niskiego napięcia typu AsXSn 2x25 mm⁽²⁾ biegnące od słupa (...) do stojaka usytuowanego na dachu budynku na działce nr (...) przy ul. (...)

w Ł.), które to dwa odcinki/złącza linii pozwany winien przepiąć i połączyć elektrycznie na nowo posadowiony słup wirowany – w terminie 6 miesięcy od uprawomocnienia się niniejszego orzeczenia.

Sąd określił również termin do usunięcia tego naruszenia na 6 miesięcy uznając, iż jest on wystarczający dla strony pozwanej na podjęcie wszelkich niezbędnych czynności związanych z realizacją obowiązku wynikającego z rozstrzygnięcia uwzględniającego roszczenie ewentualne powódki. Jednocześnie termin ten jest o 4,5 miesiąca dłuższy od maksymalnego okresu wykonania inwestycji oznaczonego przez biegłego sądowego, a także dwukrotnie dłuższy od minimalnego terminu, o przyjęcie którego wnosił pozwany.

O obowiązku zwrotu kosztów procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik sprawy, na podstawie art. 98 k.p.c., zasądzając od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.416 zł obejmującą: opłatę sądową od pozwu – 99 zł, wynagrodzenie pełnomocnika w stawce minimalnej – 1.800 zł (stawka liczona od ustalonej w sprawie wartości przedmiotu sporu), opłatę skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł oraz zaliczkę na poczet wynagrodzenia biegłego – 500 zł.

Zgodnie z przepisem art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w związku z art. 98 k.p.c. Sąd nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Ł. kwotę 7.049,23 zł tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

Z tych względów, orzeczono jak w sentencji.